DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v2.49
CZU: [339.564+330.56]:338(478)

EXPORTS AND NATIONAL INCOME GROWTH IN THE ECONOMY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA, IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT

EXPORTURILE ȘI CREȘTEREA VENITULUI NAȚIONAL ÎN ECONOMIA REPUBLICII MOLDOVA, ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII ECONOMICE SUSTENABILE

LUNGU Ariadna, studentă, specialitatea: Finanțe și Bănci
Academia de Studii Economice din Republica Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61,
e-mail autor: ariadna.lungu.txf@ase.md

Abstract: *The concept of a sustainable economy is relavely new, but it has managed to become the primary goal for developed countries. This research aims to analyze the corelation between exports and national income of Republic of Moldova, examining their role in creating a sustainable economy. Researching the dynamics of these indicators, as well as their influencing factors, can describe the economical state of the country. Therefore ensuring the grow of exports and national income, is essential for a sustainable economic development.*
Key words: *exports, national income, economic developement, sustenebility*
JEL CLASSIFICATION: E10, F10, F18, Q56

INTRODUCERE

În contextul dezvoltării economice sustenabile, exporturile și venitul național sunt esențiale pentru creșterea economică durabilă, facilitând investițiile și stabilitatea economică. Venitul național participă la aprecierea nivelului de trai și a dezvoltării economice, iar creșterea volumului acestui indicator contribuie la asigurarea bunăstării țării. La rândul său accesul la piețele externe determină majorarea veniturilor și a dezvoltării economice.

Importanța cercetării constă în determinarea rolului exporturile și venitul național în dezvoltarea unei economii durabile. Analiza acestor indicatori permite determinarea nivelului de competitivitate și dezvoltare a economiei. Acest studiu contribuie la identificarea factorilor ce influențează dezvoltarea sustenabilă a economiei Republicii Moldova și oferă o bază pentru elaborarea strategiilor eficiente de dezvoltare.

Obiectivele lucrării sunt: evaluarea dinamicii exporturilor și a venitului național; identificarea factorilior ce au influențat evoluția acestor indicatori, aprecierea rolului acestor indicatori în dezvoltarea economiei sustenabile, formularea concluziei și a recomandărilor pentru stimularea exporturilor și creșterii venitului național.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Dezvoltarea economică sustenabilă este un proces complex, influențat de o serie de factori precum exporturile și venitul național. În determinarea corelației dintre acești indicatori și dezvoltarea economică s-au analizat cercetările recente din domeniul dezvoltării economice durabile. Analiza dinamicii exporturilor și a venitului național a fost realizată utilizând datelor statistice oferite de Biroului Național de Statistică, acestea fiind completate cu opiniile și cercetările experților din domeniu. Metodele de cercetare folosite în elaborarea acestui studiu includ: studierea literaturii de specialitate în vederea identificării și analizei relației dintre exporturi și venitul național, precum și despre dezvoltarea economică sustenabilă. De asemenea în componenta practică a lurării s-au examinat datele statistice ale Biroului Național de Statistică și rapoartele Băncii Naționale a Moldovei, privind evoluția volumului exporturilor și a venitului național.

Exporturile reprezintă un factor major ce contribuie la dezvoltarea economică. Acestea au un impact direct asupra creșterii PIB-ului și ulterior a venitului național. Impactul exporturilor asupra economiei constă atât în sporirea veniturilor din exterior, cât și în stimularea producției interne. În formarea PIB-ului anului 2025 exporturile de bunuri și servicii au contribuit cu 34,4%, ponderea exporturilor de bunuri fiind de 17,9%, iar a celor de servicii a fost de 16,5% (BNS, 2026). Comerțul extern al Republicii Moldova a înregistrat schimbări în structura sa, în timp ce exporturile de bunuri se confruntă cu scăderea a volumului, exporturile de servicii marchează o creștere consecutivă în ultimii 5 ani. Conform datelor BNM în anul 2025 exportul de servicii a înregstrat o creștere semnificativă constituind 3215,61 mil. USD. Acestea au sporit cu 17,70% comparativ cu anul 2024 (BNM, 2026). Totuși deși au scăzut, exporturile de bunuri dețin cea mai mare pondere în totalul exporturilor. Evoluția exporturilor de bunurilor pe grupuri de țări este prezentată în figura 1.

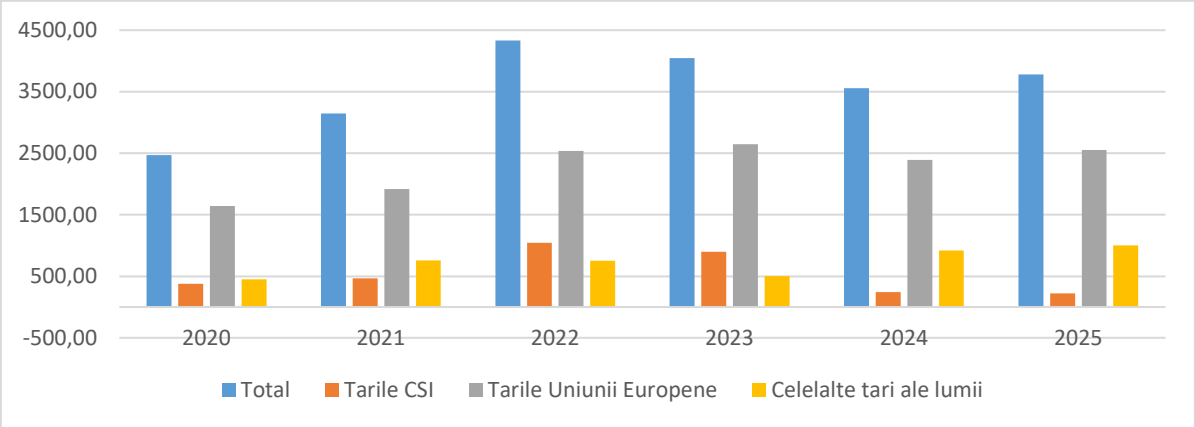

Figura 1. Volumul exporturilor de bunuri pe grupuri de țări în perioada anilor 2020-2025, (mil. USD)
Sursa: conform datelor Biroului Național de Statistică (BNS, 2026)

Analizând figura 1, se observă o ușoară diminuare a volumului exporturilor de bunuri începând cu anul 2022, de la maximul istoric de 4332,15 mil. USD coborând până la 3782,70 mil. USD pentru anul 2025. În anul precedent s-a înregistrat o recuperare a exporturilor, acestea au crescut cu 6,40% peste valorile anului 2024, fapt datorat cresterii producției agricole. Exporturile către țările Uniunii Europene, au avut o creștere constantă pe toată perioada analizată. În anul 2025 aceste exporturi au generat 2554,4 mil. USD, cu 6,77% mai mult decât în anul 2024. Exporturile în UE continue să aibă cea mai mare pondere, constituind 67,53%. În țările grupului CSI în 2025 exporturile au ajuns la minimul istoric, însumând 224,20 mil. USD și reprezentând 5,93% din totalul exorturilor. Exporturile de bunuri către țările CSI s-au redus cu 7,20% față de anul 2024 și cu 78,51% față de anul 2022.

Diminuarea din acești ani a fost datorată mai multor factori, unul dintre care este scăderea producției agricole în urma factorilor climaterici nefavorabili. Războiul din Ucraina a determinat scăderea exporturilor pe piața acesteia, de asemenea problemele de logistică ce au apărut în urma războiului au cauzat pierderea poziției strategice a Republicii Moldova în reexportul de produse petroliere în Ucraina. Aceste complicații a lanțurilor logistice a cauzat și micșorarea exporturilor către țările CSI. Îm plus exporturile către Rusia au devenit mai complexe datorită sancțiunilor internaționale și a restricțiilor privind transferurile de bani (Ioniță, 2024).

Exporturile fiind o componentă de calcul a venitului national, influențează direct prin fluctuațiile sale. Venitul național reprezintă totalitatea veniturilor brute generate de cetățenii unei țări atât în interiorul cât și exteriorul acesteia, într-o perioadă de timp. Acest indicator prezintă o mare importanță în determinare bunăstării unei țări, fiind folosit pentru găsirea soluțiilor pentru diverse probleme ecomomice. Dinamica venitului național este prezentată în figura 2.

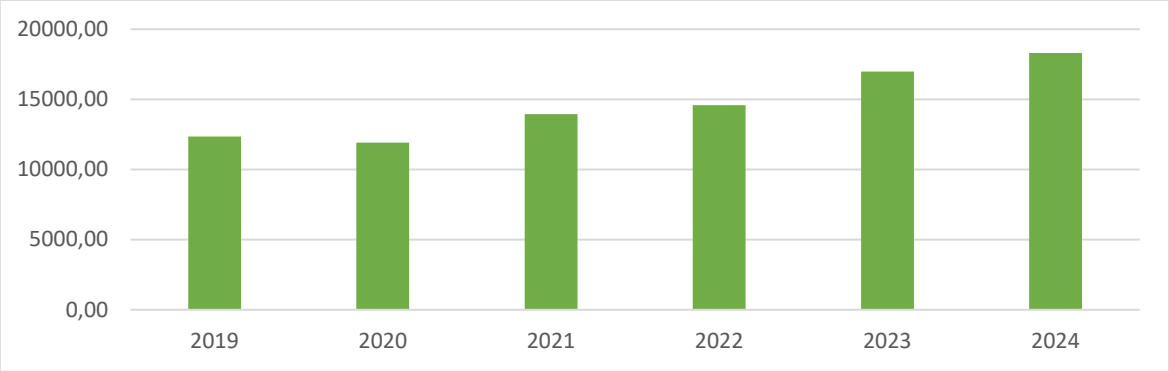

Figura 2. Volumul venitului național al Republicii Moldova 2019-2024
Sursa: conform datelor Biroului Național de Statistică (BNS, 2025)

În figura 2, se observă o tendință ascendentă a venitului național, cu o mică abatere în 2020. Această abatere fiind cauzată de impactul pandemiei COVID-19 asupra activității economice. Începând cu anul 2021 venitul național continue să crească, înregistrând cea mai mare valoare în 2024, în sumă de 18299,66 mil. USD. Ponderea venitului național în PIB în 2024 a constituit 100,51%, fiind în scădere cu 1,07% față de anul 2023. Astfel rezidenții naționali au primit venituri mai mari de peste hotare, de cât au transmis în exteriorul țării. O creștere a exporturilor determină sporirea venitului național. Totuși în Republica Moldova exportul net este unul negativ, în anul 2024 acesta a constituit - 4684,03 mil. USD conform datelor BNM, astfel exporturile contribuie doar la minimizarea impactului negativ al importurilor asupra venitului național (BNM, 2026). Creșterea acestui indicator fiind datorată de alți factori precum veniturile menajelor (5283,8 lei, în medie pe o persoană în 2024 (BNS, 2025)), remitențele (1611,62 mil. USD în 2024 (BNM, 2026)) și veniturile din dobânzi (8911,8 mln. Lei în 2024 (BNM, 2025)).

Dezvoltarea economică sustenabilă este un concept relativ nou în teoria economică, ce se referă la capacitatea de a menține o creștere a indicatorii macroeconomici pe o perioadă îndelungată. Scopul dezvoltării economice durabile este de a înbunătăți economia și bunăstarea umană, simultan protejând mediul înconjurător. Crearea unei economii sustenabile se bazează pe 3 principii. Primul fiind satisfacerea nevoilor generației actuale, fără a compromite capacitatea generațiile viitoare de a-și satisface propriile nevoi. De asemenea sporirea dezvoltării economice pe o perioadă îndelungată. Și nu în ultimul rând reducerea poluării mediului (Păduraru, 2023).

În acest mod o economie sustenabilă reprezintă o economie în care utilizarea resurselor naturale este optimizată pentru a fi accesibile și generațiilor viitoare. Astfel prestarea serviciilor devine sectorul de bază în activitatea economică, consumatorii fiind încurajați să inchirieze în loc să cumpere bunuri. Dezvoltarea economică sustenabilă a Republicii Moldova, depinde în mare măsură de extinderea exporturilor și păstrarea tendinței de creștere a venitului național pe o perioadă lungă de timp. Creșterea accelerată a volumului de exporturilor de servicii în anul 2025, poate fi privită ca un prim pas către o economie sustenabilă. Spre deosebire de exporturile de bunuri, serviciile generează o valoare adăugată mai ridicată la un cost mai mic. Orientarea spre exportul de servicii devine un avantaj în modernizarea economiei, reducând dependența de factorii externi. Un alt pas spre o dezvoltare economică sustenabilă este asigurarea creșterii venitului național, ce ar crea o coeziune între generații. Venitul național reflectă calitatea creșterii economice, prin urmare dezvoltarea activității economice verzi sau orientate spre export, ar contribui atât la creșterea veniturilor populației cât și la scăderea dependenței de sursele externe de venit.

CONCLUZII / RECOMANDĂRI

În urma cercetării se poate concluziona importanța creșterii exporturilor și a venitului național pentru o dezvoltare economică sustenabilă. Exporturile, în special, cele de servicii sunt ramura cu cele mai mari așteptări, astfel evoluția pozitivă a acestora contribuie la dezvoltarea activității

economice și la majorarea veniturilor. Cu toate că volumul exporturilor se află în creștere, importurile depășesc semnificativ exporturile, creând o balanță comercială negativă. În caracterizarea nivelului de trai a populației un rol important îl are venitul național, creșterea acestuia fiind un obiectiv al dezvoltării economice. La momentul actual venitul național deși are o tendință de creștere, volumul său depinde de sursele externe, iar balanța comercială negativă agravează situația.

Un aspect important în majorarea exporturilor este diversificarea structurii acestora. La momentul actual exporturile de produse agricole și de servicii IT sunt stimulentele exporturilor, astfel dezvoltarea și a altor sectoare a economiei ar contribui la extinderea comerțului extern. Totuși indiferent de creșterea exporturilor, o balanță comercială negativă crează o diminuare semnificativă a veniturilor populației, prin urmare este importantă micșorarea volumul importurilor și încurajarea populației în consumul de produse locale. O dezvoltare economică sustenabilă, necesită atragerea unui volum mare de investiții atât din interiorul țării cât și din străinătate. Un alt factor ce ar ajuta în atingerea acestui scop este schimbarea modului în care se folosesc remitențele, prin orientarea acestora spre investiții și nu doar spre consum în special de produse importate. Aceaste măsuri ar facilita creșterea și inovarea mediului de afaceri.

REFERINȚE:

1. Banca Națională a Moldovei (2026), *Balanţa de plăţi a Republicii Moldova (MBP6) în prezentare desfășurată pentru anii 2024-2025.* [Online] Disponibil: https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP16.xhtml
2. Banca Națională a Moldovei (2025), *Situația financiară a sectorului bancar pentru anul 2024.* [Online] Disponibil: https://www.bnm.md/ro/content/situatia-financiara-sectorului-bancar-pentru-anul-2024
3. Banca Națională a Moldovei (2026), *Transferuri de mijloace băneşti din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice (în bază netă) în anii 2023-2025.*[Online] Disponibil: https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP4.xhtml
4. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (2026), *Exporturile, importurile și balanța comercială pentru perioada 2020-2025*. [Online] Disponibil: https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica__21%20EXT__EXT010__serii%20lunare/EXT015000.px/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774
5. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (2026), *Produsul Intern Brut în trimestrul IV și anul 2025.* [Online] Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/produsul-intern-brut-in-trimestrul-iv-si-anul-2025-9497_62357.html
6. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (2025), *Venitul național brut în perioada 2019-2024.* [Online] Disponibil: https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica__13%20CNT__CNT208/CNT208100.px/table/tableViewLayout2/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774
7. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (2025), *Veniturile și cheltuielile populației în anul 2024.* [Online] Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/veniturile-si-cheltuielile-populatiei-in-anul-2024-9442_61726.html
8. Ioniță V. (2024) *Scăderea exporturilor moldovenești: O analiză a factorilor care au contribuit la declinul din 2023-2024*. [Online] Disponibil: https://ionita.md/2024/09/23/scaderea-exporturilor-moldovenesti-o-analiza-a-factorilor-care-au-contribuit-la-declinul-din-2023-2024/
9. Păduraru T. (2023) *Dezvoltarea afacerilor sustenabile în contextul economiei verzi prin eco-inovare.* [Online] Disponibil: https://irek.ase.md/xmlui/handle/123456789/2865

Coordonator științific: POPOVICI Lia, asist. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61
Telefon:+37360228581
e-mail: popovici.lia@ase.md